

17. olimpiādes Latvijas un pasaules vēsturē

I kārtas 1. posms

Latvijas Republika (1918 – 1934)

NORĀDĪJUMI DARBA NOFORMĒŠANAI

1. Darbs jāpilda elektroniski, rakstot ar 12 lieluma burtiem. Pēc vajadzības darbā var ievietot shēmas un attēlus. Darbam nevar veidot pielikumus kā atsevišķas datnes;
2. Olimpiādes darbu sūta pa e-pastu, pievienojot kā pielikumu .doc vai .pdf formātā. Pielikuma nosaukumu veido šādi:
<2011_9_1_Uzvards Vards.doc>. Piemēram, 2011_9_1_Liepina Anna.doc
3. Darbs jānosūta uz adresi v.s.biedriba@inbox.lv līdz 01.11.2010.
4. Iesūtot darbu, e-pasta vēstules nosaukumā jānorāda darba pildītāja vārds, uzvārds, klase un skolas nosaukums. Piemēram, „Olimpiādes pirmās kārtas darbs: Anna Liepiņa, Bērzu pamatskolas 9^b klase”;
5. Darba autora vārds, uzvārds, skola un konsultanta vārds, uzvārds jānorāda **darba titullapā**. Darbus var pildīt arī patstāvīgi, bez konsultanta.

ZIŅAS PAR DARBA AUTORU

DARBA AUTORS

Vārds:

Uzvārds:

E-pasta adrese (var būt vecāku vai skolas adrese):

Tālruņa numurs (var būt vecāku vai skolas numurs):

SKOLA

Skolas nosaukums:

Novads:

KONSULTANTS

Konsultanta vārds un uzvārds:

Olimpiādes nolikums atrodams

Vēstures skolotāju biedrības interneta mājas lapā: <http://www.vsb.lv/olimpiade>

un Valsts Izglītības satura centra mājas lapā: www.visc.gov.lv.

Olimpiādes rīkotāji vēl interesantu un radošu laiku, pildot olimpiādes uzdevumus, un veiksmi katram dalībniekam!

I DAĻA
Zināšanu pārbaude

1. uzdevums.

(18 punkti)

Aizpildi tabulu ar zīnām par attēlotām personām!

	Vārds, uzvārds	Personas nopelni Latvijas Republikas proklamēšanas panākšanā 1918. gadā (5 - 7 teikumi)
		
		
		

2. uzdevums

(10 punkti)

Izlasi vēstures avotu fragmentus un nosaki, no kāda dokumenta tie citēti, kad šie dokumenti uzrakstīti!

(Ja nav iespējams norādīt precīzu datumu, tad jānorāda gadu un mēnesi.)

Fragments	Dokumenta nosaukums un izdošanas laiks
1. Latvju dēli, atsaucieties – pati dzimtene jūs sauc! Un jūs, kas esat izklīduši pa tāliem, svešiem lielceļiem un minat bēgļu tekas – apstājaties: dzimtene jūs sauc.	
Dokumenta nozīme Latvijas vēsturē (maksimums 5 teikumi)	
2. Latvija apvienota etnogrāfiskās robežās (Kurzeme, Vidzeme un Latgale) ir patstāvīga, neatkarīga, demokrātiska un republikāniska valsts.	
Dokumenta nozīme Latvijas vēsturē (maksimums 5 teikumi)	
3. Viņa Majestātes Valdība ar visdziļākajām simpātijām uzlūko latviešu tautas centienus un tās vēlēšanos atbrīvoties no Vācijas jūga. Viņi ir priecīgi vēlreiz apstiprināt savu gatavību dot pagaidu atzīšanu Latviešu (Pagaidu) Nacionālajai Padomei kā <i>de facto</i> neatkarīgai struktūrai līdz brīdim, kamēr Miera konference liks pamatus jaunam Jūsu brīvības un laimes laikmetam.	
Dokumenta nozīme Latvijas vēsturē (maksimums 5 teikumi)	
4. Mums priekšā grūts darbs, un pielikt savu palīdzīgu roku ir aicināti visi, kam Latvija patiesi dārga, bet sevišķi mūsu nākotnes nesēja – jaunatne.	
Dokumenta nozīme Latvijas vēsturē (maksimums 5 teikumi)	
5. Pie Daugavas – māmuļas krastiem izšķiras dzimtenes liktenis .Tagad pēdējā stunda! Nākat visi palīgā ar savu dzīvību un ar savu mantu.	
Dokumenta nozīme Latvijas vēsturē (maksimums 5 teikumi)	

3. uzdevums (18 punkti)

Raksturo triju sieviešu devumu Latvijas 20. gs. 20.-30. gadu politikā, kultūrā un sabiedriskās domas veidošanā!

Raksturo katras personības devumu ne vairāk kā desmit teikumos!

Vārds, uzvārds	Raksturojums

4. uzdevums (20 punkti)

Uzraksti piecus, Tavuprāt, būtiskākos sasniegumus Latvijā parlamentārisma laikā. Katru sasniegumu pamato ar vismaz trim faktiem!

Sasniegums	Fakti

5. uzdevums (16 punkti)

Ieraksti tabulā trūkstošās detaļas!

Datums	Notikums/Fakts	Rezultāts/sekas
1919. gada 11. novembris		
	Latvijas Republikas proklamēšana	
1920. gada 11. augusts		
	Latvijas Republikas atzīšana <i>de uire</i>	

6. uzdevums

(25 punkti)

6.1. Atrodi 20. gs. pirmās puses Latvijas kultūras darbinieku uzvārdus. →

Iekrāso saskatītos uzvārdus ar kādu fona krāsu kā piemērā **ALDIS**.

A	S	T	A	L	B	E	R	G	S	A	Z	E	R	L	B	U	M	I	L
A	I	Z	P	A	K	S	A	L	I	N	G	I	S	A	U	R	D	O	M
M	A	R	E	K	S	M	I	L	G	I	S	O	S	I	R	P	A	L	I
T	A	U	R	I	N	S	N	A	U	R	I	G	A	K	K	A	K	S	E
M	D	A	N	I	L	A	I	L	L	V	I	R	Z	A	A	N	S	T	R
A	A	V	I	T	O	L	S	D	D	A	N	I	Z	U	N	S	K	I	L
N	M	E	Z	E	R	E	S	I	U	B	A	N	S	U	S	N	A	A	A
I	S	T	E	T	E	L	I	S	O	Z	O	S	T	R	U	N	K	E	U
S	O	R	M	E	D	I	N	S	E	R	V	I	S	A	D	U	E	R	K
B	N	A	E	R	O	A	N	T	S	U	M	A	U	R	I	N	A	M	S
R	S	O	L	I	S	S	A	R	P	H	U	S	K	A	L	B	E	O	U
I	O	Z	N	S	A	S	I	H	A	R	R	P	U	I	J	A	S	N	N
E	Z	O	G	O	C	U	K	A	D	A	K	A	K	T	I	N	S	I	S
D	O	L	A	P	I	Z	A	L	E	H	S	Z	A	S	A	O	A	K	A
I	L	S	I	A	D	U	N	G	G	B	A	I	Z	S	S	A	K	A	S
T	I	V	L	I	B	E	R	T	S	A	I	J	A	U	D	U	S	S	M
I	N	S	I	M	I	S	T	B	E	N	J	A	M	I	N	S	S	O	A
S	D	G	S	U	D	A	U	G	A	V	G	R	I	V	A	K	A	M	K
L	A	I	D	A	R	S	R	U	D	Z	I	T	I	S	U	Z	T	A	A
A	K	M	E	K	O	C	I	N	S	U	N	B	E	R	Z	I	N	S	S

6.2. Tabulā sagrupē kultūras darbiniekus pēc to darbības jomas.

Literāti	Komponisti, izpildītāji	Gleznotāji	Aktieri, režisori	Izdevēji	Tēlnieki un arhitekti

7. uzdevums

(12 punkti)

Izlasi fragmentu no raksta par mācību grāmatām!

Analizējot šajos desmit gados iznākušās mācību grāmatas, jāsecina, ka sabiedrība atzina jaunās situācijas prasībām atbilstošu mācību grāmatu radīšanu par visai svarīgu, jo grāmatu izdošana tika uzsākta jau pirmajos Latvijas Republikas pastāvēšanas gados. Pirmā šāda grāmata bija 1918. gadā Cēsīs apgāda *Skola* izdotā J. Grīna *Seno laiku vēstures mācības grāmata*. [..]

1919. gadā kara apstākļos Latvijā pēc oficiālās statistikas datiem tika izdotas divas vēstures mācību grāmatas. Tas bija J. Grīna 1918. gadā izdotās grāmatas atkārtots iespiedums, tikai tagad jau tas tika izdots Rīgā, K. Priediša apgādā. Otra šajā gadā izdotā grāmata bija Teodora Zeiferta *Mūsu dzimtene. Ainas iz Latvijas dabas un vēstures*. Šo grāmatu bija izdevis apgāds *Skola* Cēsīs. Jāatzīmē, ka šī jau ir visai apjomīga publikācija – tā sastāv no 320 lappusēm. Jāņem vērā, ka šajā laikā Latvijas teritorijā vēl joprojām risinājās karadarbība, un mācības visās skolās vēl nebija atjaunotas.

Analizējot Latvijas Republikas pirmajos desmit pastāvēšanas gados izdotās vēstures mācību grāmatas pēc to izdošanas gadiem, nākas secināt, ka visražīgākie bijuši 1920., 1921. un 1925. gads, kad tika izdotas 15 nosaukumu vēstures mācību grāmatas. 1922. un 1927. gadā tika izdotas 12 vēstures mācību grāmatas, 1924. gadā – 11, 1926. un 1928. – pa 10 un 1923. gadā – 9 mācību grāmatas vēsturē.

Vadoties no 1935. gadā izdotās *Latvijas vēstures bibliogrāfijas*, kopumā laikā no 1918. līdz 1928. gadam Latvijā tika izdotas 111 vēstures mācību grāmatas. No tām 69 bija veltītas Latvijas vēsturei (šajā skaitā iekļauti visi zināmie atkārtotie izdevumi).

Pēc: Danute Dūra. Vēstures mācību grāmatas Latvijā 1918 – 1928. // Latvija divos laikposmos: 1918-1928 un 1991-2001 / [sast. un red. Ļubova Zīle]. Rīga, 2001. – 486 lpp.

7.1. Izveido diagrammu “Latvijā 1918. – 1928. gadā izdoto vēstures mācību grāmatu skaits pa gadiem”!

7.2. Noskaidro un uzraksti, kādas Latvijas vēstures mācību grāmatas uzrakstītas laikā no 1988. līdz 2010. gadam.

II DAĻA

Avotu analīzes prasmes

8. uzdevums

(40 punkti)

Uzmanīgi izlasi tekstus un izpēti vizuālos vēstures avotus, lai atbildētu uz jautājumiem!

A *Par 1. Saeimas vēlēšanām.*

1. Saeimas vēlēšanas notika 1922. gada 7. un 8. oktobrī. 1. Saeimas vēlēšanās pavisam tika iesniegti 88 saraksti. Vēlēšanās piedalījās 800 840 (82,2%) pilsoņi.

Līderpozīcijas saglabāja LSDSP, par kuru nobalsoja 241 947 (30,56%) vēlētāju. No labējām partijām pirmajā vietā izvirzījās Latviešu Zemnieku savienība, par kuru nobalsoja 132 7641 vēlētājs (6,77%). 1. Saeimas laikā tika izveidotas četras valdības – Jāņa Pauļuka (bezpart.), Zigfrīda Annas Meierovica (LZS), Voldemāra Zāmuēla (bezp.) un Hugo Celmiņa (LZS) vadītie Ministru kabineti.

B

C

D

20. gadsimta 20. gadi.

E

1922. gads.

F

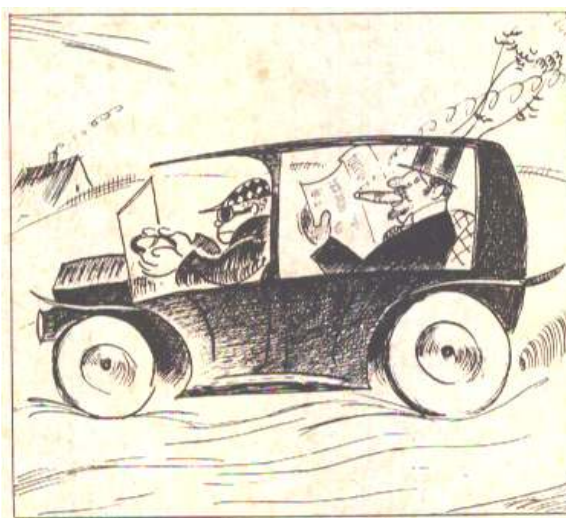

Jaunievlētais deputāts.

Ilustrēts žurnāls, 1922. Nr. 10, 13.lpp.

Otomārs Nemme (1891 -1947)

G

Deputāts pēc gada.

Ilustrēts žurnāls, 1922. Nr. 11, 13.lpp.

Otomārs Nemme (1891-1947)

Atbildi uz jautājumiem pēc avotiem!

8.1. Kas drīkstēja piedalīties 1. Saeimas vēlēšanās?

8.2. Kad notika 1. Saeimas vēlēšanas?

8.3. Kuru partiju pārstāvji kļuva par 1. Saeimas deputātiem?

8.4. Kāpēc vislielāko balsu skaitu 1. Saeimā ieguva partijas, kuru politiskie plakāti redzami D un E?

8.5. Kā politiskie plakāti raksturo 1. Saeimas populārākās partijas?

8.6. Kuras no 1. Saeimā pārstāvētajām politiskajām partijām darbojas arī mūsdienās? Kuras no šīm partijām iekļuva 10 saeimā?

8.7. Kuru politisko partiju pārstāvji kļuva par 10. Saeimas deputātiem?

8.8. Kādu problēmu attēlo F un G? Izskaidro!

8.9. Kas bija B, C redzamās personības?

8.10. Iepazīsties ar vienas personības dzīvesstāstu un uzraksti 3- 5 faktus, kas apliecina demokrātisko vērtību svarīgumu viņu dzīvē un darbībā.

III DAĻA

Radošais darbs

9. uzdevums

(25 punkti)

Tuvojas 18. novembris. **Sagatavo atgādni 5. klases skolēniem par Latvijas Republikas proklamēšanu.** Atgādnei jābūt interesantai un 5. klases skolēnam saprotamai. To vērtēs pēc šādiem kritērijiem:

- 1) **Originalitāte.** Atgādnē satur jāveido Tev pašam. Ja Tu lieto citātus, tad norādi katra citāta autoru.
- 2) **Vēsturiska precizitāte.** Izmanto vēsturiskus faktus; pārliecinies, ka tie nav kļūdaini!
- 3) **Noformējums.** Atgādnē var izmantot arī vizuālu materiālu: krāsas, fotogrāfijas, zīmējumus. Tai ir jāietilpst vienā A4 formāta lapā.

Ja vēlies – vari zīmēt uz papīra un ieskanēto darbu ievietot šeit.